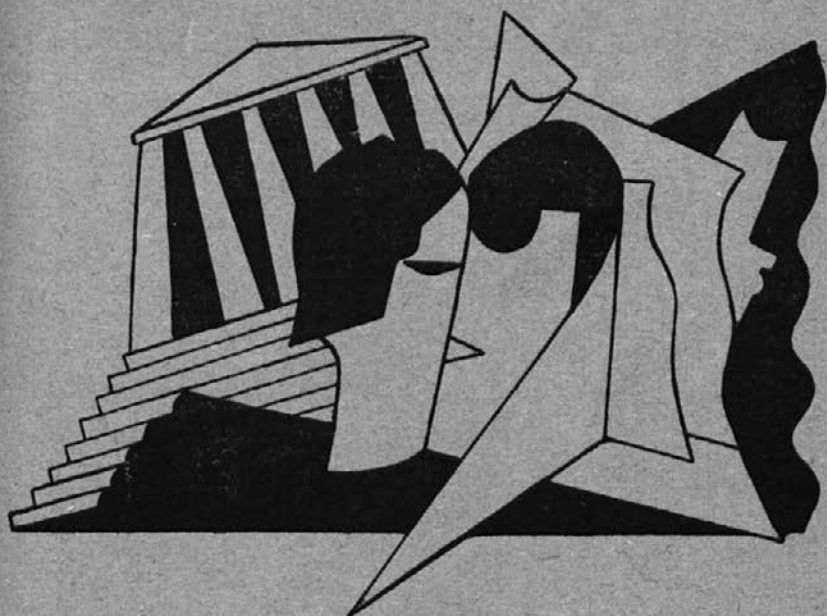




GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

UREJA OTON ŽUPANČIČ

SEZONA 1927/28

1. DECEM. 1927

ŠTEVILKA

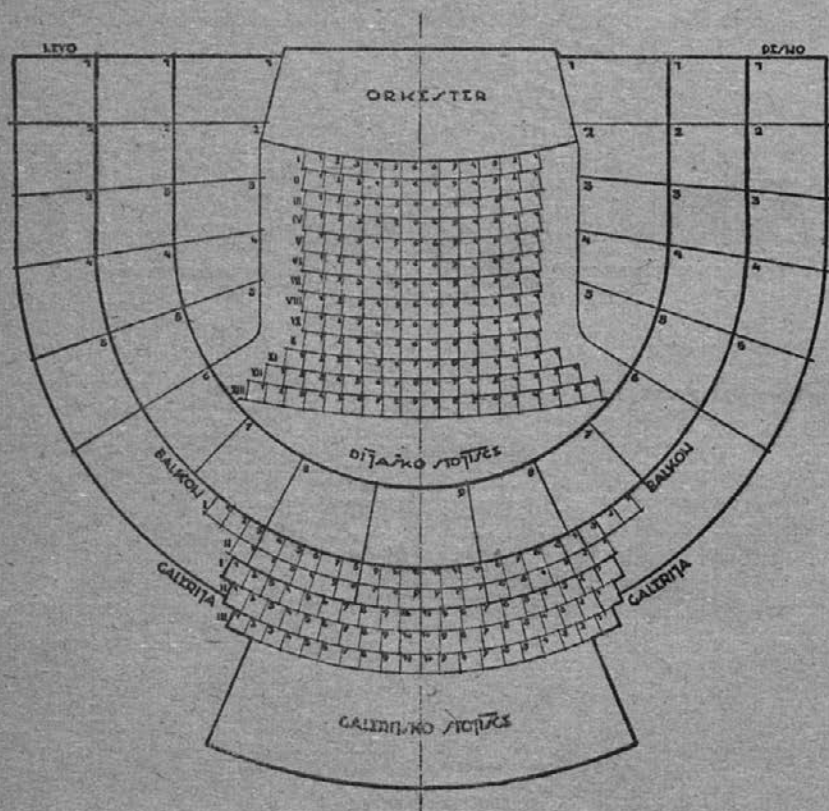
5

IZHAJA VSAKEGA 1. IN 15. V MESECU ~ ~ ~ CENA DIN 4

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

RAZVRSTITEV SEDEŽEV

DRAMA



GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu

Cena Din 4-

Ciril Debevec: Tip iz občinstva

Njegovo podzavedno geslo:
Sovraži gledališče kakor ljubiš
samega sebe.

Stalni obiskovalec gledališča ga dobro pozna. Povsod in vselej je navzoč: včasih ga je več in včasih manj. Včasih ga je polna dvorana do stropa, včasih pa se prihuli pod stol in čaka ugodnejšega trenutka. V gledališče hodi že od pamtiveka. Pri vseh narodih je. Mi Slovenci smo ga samo še z malo večjim razumevanjem negovali in ga še izpopolnili do spoštovanja vredne originalnosti.

Prikazen je zanimiva. Jaz jo opazujem in zasledujem že, odkar zahajam v gledališče. In priznati moram: kadar jo zagledam v gledališki dvorani, me vselej obide neprijetna mučna in povsem neposredna zavest, da so igralci, da je gledališče v nevarnosti. Vselej me zgrabi občutek, da se je prikralo v dvorano nekaj grdega in sovražnega, ki že samo s svojo prisotnostjo ubija in zastruplja pošteno razpoloženje. Mislim, natančno tako mora biti, kadar stopa hinavski farizej v božji tempelj — tišina je presekana in svetost hrama je oskrunjena.

Ta prikazen je tip iz občinstva, znan vsakemu obiskovalcu.

Glavne poteze njegove bogate duševnosti so: umirjena hladnokrvnost, iskrena domišljavost, globoka zavist in škodoželjnost proti igralcu in gledališču, in vse to opremljeno z nepremičnim filistrskim ozadjem in z velikim smislom za fino družabno vedenje.

Tak tip ima dve zanimivi strani in paziti je treba: on je namreč drugačen kadar je s a m., in drugačen kadar je v d r u ž b i. Tak tip namreč na samem na gledališče nikoli ne misli, enostavno zato ne, ker ga prvič gledališče kot umetnostni zavod sploh ne zanima, drugič pa, ker deluje vedno tudi drugače in na drugih poljih zares mnogo koristneje za narodov napredek in blaginjo. Vse kaj drugega je seveda, kadar se čuti »javnega«. Takrat se trudi in peha na vso moč, da pokaže svetu svoje vroče zanimanje in sodelovanje pri »zgradbi narodove umetnosti«. Za objavljjanje tega zanimanja razpolaga tak tip z izredno, včasih naravnost impozantno sposobnostjo. Tako n. pr. je njemu malenkost, da med igro, ko vse občinstvo s pri-tajeno sapo prisluškuje igralcu, glasno in prekrasno zakašlja ali

zahrka; da se zdravo zasmee naglas prav v trenutku, ko je opazil, da gre občinstvu morda na solze; da posvari okolico z najstrožjim »pst« prav takrat, ko je šlo temu ali onemu izmed sosedov na smeh; da razdere in uniči z eno opazko proti svojemu znancu vse tisto občutje, ki si ga je igralec morda komaj ustvaril. Na obrazu mu je poznati, kako ta tip trpi, kadar zavoha, da dobiva igralec z občinstvom kontakt, in kako živahno si prizadeva, da brezobzirno pokvari razpoloženje, ki se mogoče pojavlja igralcu v korist. On ve čisto dobro, da je nevarno puščati občinstvo v naivnem občudovanju in navdušenju do igralčevega dela, zato ne miruje niti med odmorom: kraljuje po hodnikih ter seje z glasnimi opazkami po vseh ogalih učinkovito seme dvoma in zmede. Postavlja se na najbolj vidno in obljudeno mesto ter tam z učenimi in včasih jako okusnimi domiselki ocenjuje igralce, kulise, pisatelja in režiserja, če le mogoče toliko naglas, da imajo tudi tisti kaj od tega, katerim je taka komedija pravzaprav od vseh početkov namenjena.

Sploh se vede tip kolikor mogoče suvereno. Sicer se za gledališče — sicer — ne zanima, ker ne utegne in ker mora tudi — sicer — delovati za narod, ampak kljub temu on vse ve in vse zna. Kaj vraga bodo takile navadni igralci in režiserji njemu pripovedovali! Njemu, ki je bil vendar že prej v gledališču, še predno so slovenski igralci vedeli, kaj je to: teater! Kajti gledališče je sicer res kulturni zavod, tudi kulturen zavod, ampak, lepo vas prosim, gledališče je tudi zabavišče, seveda, zabavišče v višjem etičnem smislu in to je treba povedati in občinstvo je treba v tem smislu vzgojiti in sploh! Zakaj pri gledališču ni najvažnejši tip tisti, ki ga ustvari na odru igralec, marveč je in bo ostal najvažnejši tip ta-le tip iz občinstva. Zato pa pravim: red mora biti!

Repertoar in igra morata biti za tak tip posebno izbrana. Ne daj Bog, da bi moral v gledališču premišljati ali se morda celo razburjati! Živci in dostojanstvo so mu nad vse posvečena zadeva. Ves božji dan je delal za narod, samo da si je ustvaril mirno zakotje (Gartenlaube) in dobre živce, po vsem dnevnem naporu pa naj bi hodil še v gledališče in se razburjal? Kaj bo pa potem s spanjem in z njegovo prebavo? Ne, preveč je tveganega, in zato je naloga gledališča, da mu nudi spored, ki vpliva kolikor mogoče blagodejno na prebavila ali obtočila ali dihala ali tako dalje (Primerjaj desert, kompot, etc.). Zares se mi zdi, da sodi tak tip predstavo po svojih telesnih občutkih, bolj učeno bi rekel, po svojem hedonskem ugodju: če se počuti dobro, je delo na odru dobro — če se počuti slabo, je delo na odru pač tudi slabo. Tako je njegovo sklepanje, in mislim, da mu vsaj pilharske logike ni oporekati. —

Zelo rezerviran je tip tudi v veselju ali navdušenju. Vedno je hladen, miren in nad situacijo, kajti pokazati je treba, da ni pod milim nebom stvari, ki bi je on že ne poznal, ki bi mogla njega še razveseliti ali ki bi ga mogla celo navdušiti. Če pa se vendarle kdaj zgodi, da pride zanj lepa ura in da stakne svoji naturi sorodnega igralca, ki mu servira ceneno blago, po katerem mu je že bogve kako dolgo grulilo srce — potem se razveseli brezpogojno in rezgeta raz-

igrano kakor žrebe, ki je našlo tako dolgo pogrešanega razumevanja in sočuvstvovanja. —

Zaradi zunanjega ugleda pa je treba biti včasih tudi resen, zahrepeneti je treba včasih tudi naglas po višji kulturi. Z najresnejšim obrazom, ki ga ima v zalogi, motri tak tip potem predstavo in jo kopitarsko meri samo po podobnosti s tisto predstavo, ki si jo je sam v svojem učenem duhu zamislil in si jo za edino veljavno ustanovil. Kajti eno pomanjkanje se zlasti odlikuje v tem tipu: nedostaje mu vsake možnosti uživanja in sodoživljanja, čuvstvovanja drugih ljudi, v gledališču torej predvsem igralcev. —

Igralec je umetnost, tak tip pa je družba. In družba je višja od umetnosti. Ergo. In blagor samo tistim igralcem in samo tistim bo prizaneseno, ki so bolj družba nego umetnost. In zato mora imeti igralec, ki mu je do priznanja s strani takega tipa, na vsak način tudi družabne oziré. Najprej družabne, potem šele v drugi in tretji vrsti pokliene ali umetniške. —

Znano je — komur ni, mu povem — da pravemu igralcu, posebno pa mlademu, ni lahko igrati. Ne zato, ker bi mu manjkalo morda talenta ali zmožnosti za izražanje, marveč precej zato, ker mora sam z lastno, osebno navzočnostjo ustvarjati in povedati marsikaj, kar bi ustvaril in povedal marsikdaj rajši brez svoje navzočnosti. To je svojevrstna nerodnost igralske umetnosti, o kateri seveda naš tip sploh ni zmožen razmišljati. Vendar je zaradi tega tako, da igralec nerad podaja v pričo sebe iz sebe vse tisto, kar morda v njem je in kar bi morda — če bi mogel popolnoma izstopiti iz sebe in pustiti takozvanega »zasebnega« človeka doma — podajal drugače in najbrž popolnejše. Vem sicer čisto dobro, da tiči pri vseh predpogojih ravno v premagovanju teh ovir tista vélika in prava umetnost, ki se ne straši nobenih zaprek — vem pa tudi prav tako dobro, da igra tudi velik umetnik pred takim tipom s povsem drugimi občutki, kakor pa pred dovzetnim in dobrim, rekel bi prijateljsko razpoloženim občinstvom. Domišljavost, objestnost, škodoželjnost in zloba je v takem tipu tako gosta in močna, da jo kar izžareva, da se stvari okoli njega ozračje, ki je nasičeno s substancjo teh njegovih duševnih lastnosti. Tak »žarek« ali tak »fluidum« priveje marsikdaj tudi do odra, in zdaj je treba samo premisliti, kdaj se počuti igralec bolje: takrat, ko čuti, da se mu odpirajo duše in da ga sprejemajo poštena srca, ali pa takrat, ko začuti, da je njegova najtišja misel zadela filistru ob plešo, ali pa, da je obvisela kakšnemu tipu na privzhanem nosu. —

Takemu tipu že po naturi ni dano, da bi mogel doumeti in občutiti umetniško snovanje, najbolj pa take vrste, kakršno je igranje. Zato ni pričakovati nobenega uspeha in bi bilo brez pomena, tudi če bi prebiral vse dramaturgije sveta in vse debele knjige, ki razpravljajo o bistvu gledališke in igralske umetnosti. Gotovo je, da tip za nedostatke, ki mu jih je naprtila natura, ne more odgovarjati in ne nositi krivde: nerodno je pri vsej stvari edinole to, da tak tip v gledališču sploh eksistira. —

Ta tip se bo v bistvu vedno ponavljal: spreminjal se bo samo po obliki in po izrazu. Včeraj je bil morda rejen in samouk rodoljub, danes je morda malo shujšan in znanstveno podkovan diletant, jutri pa bo morda kak nervozen in zagrizen učenjakarski pedant. Vsem pa bodo skupne te glavne poteze: v gledališče bodo zahajali redno (že zaradi drugih, in pa zato, ker spada gledališče h kulturi), umetnosti, najbolj pa gledališča, ne bodo razumeli nikoli in sebe bodo ljubili ter se vestno propagirali do kraja svojega zadovoljnega življenja. In ko bo konec sveta se bo izkazalo še to: da tak tip ni samo izrodek izvestne dobe, marveč da je neminljiv in neumrljiv za vse večne čase, da je od vekomaj bil, da je in da ostane na veke tudi v bodoče. S tem priznanjem je sicer rečeno, da bi bila borba proti njemu zaman, ni pa rečeno, da bi se ga vobče sploh ne izplačalo naslikati. Zakaj tudi fotograf ne naslika človeka zato, da bi ga spravil s sveta, marveč ga slika njemu samemu za spomin in zrealo, splošnemu ljudstvu pa za resen pouk in veselo zabavo.

Oprostljiva je zmeta, porojena iz nerazuma. Ni pa oprostljiva tista pokvarjenost, tista notranja gnifoba, ki smrdi iz papirne učenosti in je poglavitno znamenje zaničevanja do umetnosti in umetnikov. Vsak ples v Ljubljani, vsaka veselica v zakotni vasi je papirnim učenjakom imenitnejši kulturni pojav nego vsa umetnost. O plesih in veselicah pišejo s spoštovanjem, z ljubeznijo, z navdušenjem: toalete narodnih dam opevajo z lirčnim zanosom, napitnice rodoljubov hranijo stoletjem od prve do zadnje besede; človek občuduje toliko vestnost, resnicoljubnost in resnobo. Komaj spregovore o umetnosti, je pri kraju resnoba in resnicoljubnost in vestnost.

Cankar.

Mirko Polič:

P. Konjović: Miloševa ženidba

V tistih težkih časih, ko se je na bojnih poljanah odločala usoda Slovanstva, se je v Zagrebu zbirala četica tistih, ki so po izredni sreči ubežali konfinaciji ali celo zaporu po k. u. k. oblastih. Med njimi Petar Konjović, z obsežno partituro svoje prve opere, plodom mladostnih sanj in želja, skupnih vizij, ki sta jih gledala z njegovim mladim prijateljem Dragutinom Iličem. Ta opera je nastala iz nujne notranje potrebe mladega entuzijasta, ki jo je začel pisati celo brez dovoljne tehnične priprave, ki pa jo je dovršil mož jasnih, sigurnih pojmov.

V tistih časih (bilo je l. 1917.) je udarila premiéra kot bomba: iredentistična opera, proslavljanje »srbskih junakov« Kraljeviča Marka, Miloša Obiliča in drugih, je bilo le nekaj preveč za tedanje razmere, ko je večina našega naroda obupavala nad lastno bodočnostjo. Čeprav je »Miloš« moral odstopiti svoj naslov nenevarnemu

vilinemu pajčolanu (»Vilin veo«) ter so degradirali Carja Lazarja na navadnega kneza, sta bila tendenca in značaj dela vendar dovolj jasna.

»Vilin veo« je 1917. oznanjeval narodu boljšo bodočnost, ki jo je ta kmalu tudi dočakal, »Miloševa Ženidba« pa je l. 1924. prenovljena proslavila doseženo svobodo z zahvalno pesmijo carja Lazarja v monumentalnem III. dejanju. »Miloševa Ženidba« nam dočarava čase tkzv. kosovske legende, ko je junakoval slavni Kraljevič Marko, ko je careval dobri car Lazar in ko so po planinah in gajih vladale dobre in zle vile.

Miloš pjeva, vila mu otpjeva,
lepše grlo u Miloša carsko,
jeste ljepše nego li u vile...

poje narodna pesem o pevski tekmi med vilo Ravijojo in Milošem na Miroč-planini (gora ob Donavi proti današnji Rumuniji). Tja, kjer se o polnočni uri zbirajo vile in vilenjaki, da jim Brodarica poje svoj nočni spev, pride vila Ravijoja in toži družicam svoje gorje. Mlad junak jo je premagal v pesmi, da, še več, njegov spev se je globoko vsadil v njeno srce, in od tistega časa nima več miru. Pač mu je zagrozila, da mu bo prestrelila grlo, če se še enkrat oglasi, vendar ji vse to ne pomaga. Rogovi oznanjajo prihod lovcev, pred njimi pa prileti iz oblaka še Grabancijaš. Za šalo je na junake spustil dež in točo, ti pa so ga ujeli ter ga neznansko namlatili. Hud vihar spremlja Reljo Krilatiča in za njim prihajajoča Kraljeviča Marka in Miloša Obiliča, ali junaki vzdrže njegov bes. Na Markovo željo zapoje Miloš, kljub Ravijojlini grožnji svojo pesem. Razjarjena vila mu prestreli s puščico grlo, ali Marko jo vlovi in prisili, da ga z zelišči ozdravi. Miloš je močno ginjen od njene vilinske lepote in miline, in tudi njej je slovo od junakov težko. Marko se je globoko zamislil prevzet od nepoznanih čustev.

K skali Marte - čarovnice prilete razburjene in bojovite vile. Hočejo se maščevati nad vitezi, zato naj jim Marta začarava njihove puščice. Ali pri Marti išče utehe tudi Ravijoja, ki se ne strinja z borbenostjo svojih družic, marveč jo prosi, naj razčara njihovo orožje. Od daleč se začuje Markov glas. Tudi junak med junaki pride k čarovnici. Odkar je srečal vilo, ga je zapustilo veselje do življenja, niti kaplje vina ne more zaužiti. Marta mu razloži: zaljubljen je; ako hoče pridobiti vilo, ji mora vzeti pajčolan. V pomoč pošilja za njim Grabancijaša, ki naj bi odmamil od jezera nevarne Brodarice. Na izhodu ga vstavita Miloš in Relja, ki polna skrbi iščeta svojega pobratima. Komaj jima Marta razjasni položaj, ko prihiti Marko z vilinskim pajčolanom v roki, za njim bedna Ravijoja, ki ga prosi milosti. Saj v pajčolanu je vsa njena moč. Ali junak je neizprosni. Vila ga je začarala in mu odvzela mir, zato naj izgineta pajčolan in njena vilinska moč v ognju! Pod tem udarcem se Ravijoja zruši v nezavest, iz katere se zbudi kot navadna smrtnica brez vilinske moči. Za njo se zavzame posebno Miloš, ki ga je prevzela vroča ljubezen za nesrečno mladenko. Ali Marko jo zahteva zase. Saj jo je on ukrotil, njegova je. Relja jedva umiri oba

junaka, ki bi zaradi devojke skoraj prekršila sveto pobratimsko zvezo. Mladenka naj sama odloči, čigava bo. Ravijoja se je že odločila za Miloša. Iz težkega položaja se reši tako, da prosi Marka pobratimstva, česar ne more nobeden junak odkloniti. Premagan, najde Marko žopet svoj bonhomni ton: »E, da nije tako, krv bi potekla!« Tako pa vodi sam nevesto svojemu pobratimu. Medtem je Grabancijaš zbral vile ter sedaj napade skalo. Ali junaki odbijejo napad ter obranijo Ravijojo in sebe pred razburjenimi vilami.

V dvoru carja Lazarja se pripravlja vse na Miloševo ženitev. Paži prihajajo ter kitijo nevesto. Kmalu pride ponjo ženin, da jo odvede pred carico Milico. Ravijoja je srečna, le strah pred vilami in posebno pred Grabancijašem jo vznemirja. Ali njen junak jo bo znal braniti. Svatovske devojke se krase z rožmarinom, dokler se v dvorišču zbirajo moške, da zapojejo svečani svatovac. V dvorano prihajajo plemenitaši, patrijarh, ženitbeni spreved in konečno sam car Lazar s carico Milico. Car sprejme Ravijojo za svojo ter jo prekrščeno kot Vukosavo da Milošu. Svatovske devojke zaplešejo kolo, Marko in Relja nazdravljata ženinu in nevesti, a carjeva zahvalnica zaključuje to svečanost.

Libreto je napisan v krasnem, zvočnem jeziku, polnem ritma in melodijoznosti, in ni čuda, če je mladega komponista navdušil. Celokupno delo učinkuje kljub svoji epičnosti prav močno in sugestivno, ter je doslej eden najuspešnejših opernih poskusov z izrazitim nacionalnim karakterjem med Srbi in morda med Jugoslovani sploh. Prav originalna melodika in sijajna deklamacija se oslanjata na narodno pesem, ki slavi posebno v tretjem dejanju z svatovskimi napevi prave triumfe. Instrumentacija je zvočna, tu in tam celo prebujna, vsled česar se je »Miloševa Žeidba« primerjala z wagnerijskimi kolosi. Konjović se hote izogiba »Leitmotivov« v Wagnerjevem smislu (z nekaterimi redkimi izjemami). Kar deloma spaja ta dva tipa, je le skupni uzor — Webrov »Čarostrelec«, edina opera, katero je mladi Konjović praktično in temeljito poznal, ko je začel pisati svojega Miloša. In res, v njem prav lahko zasledimo obilo romantike, le zdrave, iskrene, pristno slovanske. Kot so vile in junaki te opere produkt dobrohotne, mehke slovanske duše, ter so nam v svojem srdu in ljubezni, v nagajivosti in junaštvu tako blizu, ker so pristno človeški brez poze in patosa, tako nam tudi muzika v svoji zdravi, enostavni melodiki gre do srca ter zapušča v nas trajne sledove svoje tople harmoničnosti.

Kot pisatelju mi je prišlo končno na misel, kako utrujen mora biti igralec, kadar igra v mučni žalostni igri, posebno če mora igrati večer za večerom. Seveda je lahko reči, da so to izmišljene muke, toda namišljeno trpljenje je prav tako mučno kakor resnično, in solze, ki jih joka igralec na odru, so prav tako grenke in resnične, kot solze, ki jih jočemo v življenju.

Strindberg.

Ost:

Hasencleverjeva komedija: „Boljši gospod“

Možak, ki je pred par leti visoko vihtil bandero ekspresionistične novotarije, ki je bil oče dram »Očeta« in »Sina«, ki je izmislil »Onstran« in pregnetil genialnega Balsacovega »Gobsecka«, ta možak je sédel in presenetil gledališki svet s komedijo. Presenetljivo je to tembolj, ker so njegove drame mrke, zagonetne, polne eksplozij gorja in strahot, presenetljivo, ker so nam njegovi odnošaji do teatra znani.

On pravi: »Bodočnost teatra se imenuje obnovenje. Kdor je spoznal brezpredmetnost vseh krilatic, se ne bo več zadovoljil z impresionizmom ali ekspresionizmom. Skrivnostna metamorfoza, ki požene vse realno v cvet, da postane iz stola — človek, iz človeka — oblak, je skrita v naročju fantazije. Ali ni čudno, da je posredovana dandanes zagonetna vizija, ki jo imenujemo oder, po mediju luči, te svetle materije, katere postanek nam je prav tako neznan, kot postanek človeške duše? Gibljivost luči, ki je premagala mrtvo kuliso, primerjamo lahko edino s hitrostjo misli; morda procesov duha nekoč ne bomo samo igrali, temveč predstavljali; stojimo ob začetku atmosferskega teatra.« Tako je pisal Hasenclever l. 1923, torej pred petimi leti — zdaj pa je napisal komedijo, ki je močno oddaljena od krajev atmosferskega teatra.

Ta njegova komedija se godi tako zelo na zemlji, da skoraj čujemo iz besed ropotanje strojev Compassovih tovarov in drvenje avtomobilov. Tudi ta komedija ima skorajda isti motto, kakršen se blesti nad Gobseckom: »Vse na svetu je minljivo — večno vrednost ima edinole zlato!«

Zasluzek, denar, banke, trusti, goljufija in krik po ljubezni se mešajo v kolobaru. — Dekle, zdravo, z mišicami kot struna nape-timi od športa, z glavo, ki je brez sentimentalnosti, z srcem, ki ne podleže nagonu. Razum — preračunanost.

Nadalje: boljši gospod Moebius. On ni brez duševnih, srčnih kvalitet. Le konkurenca, boj za obstanek ga privede do njegove svojevrstne trgovine s čuvstvi. Lopov je in dobrotnik obenem. Anathema bi mu rekli, ako bi nam ne razkrivalo življenje primerov, ki izpremene njegove pustolovščine v dobro dejanje. — Predvsem pa ni cinik, zakaj on sam, bankroter ljubezni, se o polnoči izpre-obrne in se postavi na stran večno vladajočih zakonov.

Tako gledamo v tej komediji naš čas, nas same, ki se ženemo iz dneva v dan za dinarji — gledamo pravzaprav tragedijo in propast vsega, kar se imenuje čuvstvo... Ampak to so le moje impresije, razmišljanja, ko »Boljši gospod« v meni zori. Sicer pa je Hasenclever eleganten mož in beseda njegova svojevrstna, apartna in na mestu. Stisnjena in duhovita. Zato bo znanstvo z njim od te plati prijetno. —

To reč si morajo ogledati: prvič: vsi bančni ravnatelji in bankirji sploh, da vidijo kako prideš do denarja;

drugič: vse mlade deklice od 17 let dalje, da vidijo, kako prideš do moža;

tretjič: vsi podjetni mladi gospodje, da vidijo, da je pridobitnih možnosti mnogo;

četrtrič: vsi očetje in matere, ki jih tarejo skrbi zaradi bodočnosti otrok.

Z eno besedo: čim več, tem bolje, ker ob koncu nastopi Radio in je konec sploh prijeten in vesel.

Umetnina se v afektu spočne, ne pa tudi v afektu rodi.
Hagemann.

Ost: **Shakespeare in muzika**

Scene, kjer njegovi dečki popivajo, so polni muzike. Samo eno njih navedem, ki je prežeta od prešerne pesmi — v »Kar hočete«, ko jo razkačeni dečki, vitez Tobija, vitez Andrej Bledica in norec, urežejo v kanonu:

Molči, molči, ti capin,
kdo te še posluša,
suha, pusta duša —
molči ti capin.

Vitez Tobija ima o tej sorti petja svoje mnenje. »Ali naj zbudimo nočno sovo s kánonom, ki bo potegnil tri duše iz enega tkalca?« (II. dej. 3. priz.)

K odrski muziki v Shakespeareovih delih spadajo tudi plesni komadi, in ti so značilni za maškerado v »Romeu in Juliji« in za »Mnogo hrupa za nič«, ki se celo konča s takim veselim plesom.

Benedikt: Zaplešimo še pred poroko. To dvigne nam srca in našim ženam pete. Godci, urežite jo.

V vsem doslej navedenem hodi Shakespeare v mejah, zahtevah in potrebah svojega časa. Mnogo globlje pa seže tani, kjer računa z vplivom muzike na poslušalca. Tu navedem predvsem tista mesta, kjer zveni mehko lirsko občutje, ki se nam ponuja s tiho glasbo, ali pa mesta, v katerih nadzemska bitja spajajo ljubeča srca, ali pa pravljični stvori vpletajo ljudi v svoje zadeve. — »Sen kresne noči« je eno takih del, kjer zveni na vsak korak muzika iz dejanja, in ki je zamikalo marsikaterega komponista. —

Muzikalna scena v najglobljem smislu je nokturno, s katerim izzveni »Beneški trgovec«, ko se ljubeči parčki najdejo v parku:

Lorenzo: Svetal je mesec. Tako noč kot ta,
ko je laskaje zrak poljubljal drevje
in mu ni dal šumeti, tako noč
se vzel je Troil na obzidje Troje
in vzdihal svojo dušo tja k šatorom

je grškim, kjer njegova Kresida
to noč je spavala.

Jessica: In tako noč
je Tizba plaho stopala po rosi,
a leva prej uzrla nego njega
in splašena zbežala.

Lorenzo: Tako noč
je stala Dido z vrbovico v roki
na divjem bregu in vabila ljubčka,
naj vrne se v Kartago.

Jessica: Tako noč
Medeja brala čarne je zeli,
da Ezona je pomladila.

Lorenzo: Tako noč
se Jessica ukrala je od Žida
in iz Benetk z razposajenim fantom
bežala do Belmonta.

Jessica: Tako noč
prisegal ji Lorenzo je ljubezen,
ukral ji srce z nežnimi obeti,
ki vsi so bili krivi.

Lorenzo: Tako noč
obrekovala čedna Jessica,
neugnanka mala, svojega je ljubčka,
in on ji je odpustil.

(V. dej. 1. prizor.)

Vse to je godba, vse to je trepet, lahki šepet — tremoloviolin...

Ali pa vzemimo drugo. Vojvoda v »Kar hočete«, ves omamljen
od ljubezni do lepe Viole se zateka k godbi.

Če godba je ljubezni hrana, dalje
igrajte, dajte mi je zvrhoma,
da slast se prenasiti in premine. —
Še ta napev! — Nalahko je zamrl:
zajel mi je uho kot mili jug,
ki nad vijolic gredo dihajoč
kráde in daje vonj.

(I. dej. 1. prizor.)

ali:

Dajte mi godbe: Dobro jutro, dragi.
No daj Cesario, tisto starodavno,
ki smo jo že sinoči slišali:
vse bolj mi tugo je olajšala
od lahkkih arij in besed izbranih
iz naglih teh in vrtonogih dni:
le eno kitico.

(II. dej. 4. prizor.)

Nadalje srečamo v »Beneškem trgovcu« še eno sceno, kjer naj
muzika posreduje Basaniju pravilno izbiro skrinjice, v kateri se
nahaja slika Porzije.

Zasviraj godba zdaj, ko volil bo,
 da, če zgreši, premine kot labod
 v valovih godbe: in da bo primera
 še skladnejša: oko bo moje reka,
 mu vlažna smrtna postelj. Če zadene,
 kaj godba bo potem? Potem bo godba
 kot petje tromb, kadar se zvesti narod
 poklanja novovenčanemu knezu,
 kot tisti sladki glasi izzarana,
 plazeči v snu se ženinu v uho,
 vabeči ga na svatbo. (III. dej. 2. prizor.)

A ne samo ob prijetnih prilikah, v podkrepitev sreče, uporablja Shakespeare muziko. Srečamo jo prav tako pogosto na onih mestih, kjer zveni ž njo podčrtana tragična nota, v ilustracijo groze, težkih akcentov. — Skoraj povsod, kjer nastopajo elementi duhov, strahovi, prikazni, vešče — uporablja Shakespeare muziko, pa čeprav samo v obliki viharja. V »Juliju Cezarju« nas pripravi na prikazen Cezarjevega duha s tem, da Lucij igra na lutnjo in ustvari tako primerno razpoloženje. Isto je v Hamletu s pojavo očetovega duha, ki zahteva kategorično muzikalno pripravo. V »Hamletu«, »Coriolanu« in »Kralju Learu« pa predpiše kot zaključek tragedije mrtvaško koračnico.

Najsilnejši učinek pa doseže Shakespeare s spevi blazne Ofelije, s katerimi odgovarja na vprašanja kralja in kraljice. Tudi kraljica, ki pripoveduje o njeni smrti, slika to prepevanje izredno tragično.

Oblačila

so razgrnila se ter jo nosila
 na vodi nekaj časa kot sireno,
 in pesmi je prepevala med tem,
 kot da nevarnosti bi ne poznala,
 kot da je bitje, porojeno v vodi.
 A to trpelo je le kratek čas;
 vode napije se obleka težka,
 in stran od melodij ubogo dete
 potegne v globočino blatna smrt.

Enako grozno in pošastno vplivajo v Hamletu pesmi grobarja, ki ob vsaki lobanji, ki jo potegne iz groba, konča novo kitico.

A ne samo to! Ne samo bistvena muzika je ono, kar vporablja Shakespeare kot polnokrven dramatik. Še več kot ta je njegov jezik, ki zna peti simfonije strasti, vriska in joka, molitev in kletev. On loči prozo od proze, verze od verzov. Vsaka njegova hčerka ali sinček ima melodijo v sebi — ima tempo. Kako različna je Jessica od Porzije, Antonio od Shylocka — jezikovno, fonetično in melodično — ne samo v značaju. Vse to je priča in dokaz, da je Shakespeare občutil skozi in skozi muzikalno — ker sicer bi bila taka popolnost in harmonična uglajenost izključena.

Našemu slovenskemu Shakespeareu priliva in daje muzike njegov prevajalec O. Župančič. Daje mu v toliki meri kot je to mogoče le njemu, da beseda pada kot zlat zvenk, kot pesem ogrnjena v melodijo. — Zato nas lahko zavidajo. —

Pri vprizoritvah Shakespearejevih del pa so posojali zvoke Mendelsohn, Humperdinck, Korngold, Balatka in Pauer. — Za »Senkresne noči« se je uporabljala božanska lepa glasba mladega Mendelsohna, za »Zimsko pravljico« prekipajoča Humperdinckova, za »Mnogo hrupa za nič« pa Korngoldova duhovito sladka glasba. — Hamlet, Othello, Kar hočete, Macbeth, Trmoglavka so prejeli glasbeni part od dirigenta A. Balatke, ki je znal z inteligentno spretnostjo podčrtati muzikalna mesta. Ni moja stvar, presojati muzikalno vrednost njegovih kompozicij, a kot scenična glasba so dejanja vedno spretno podpirale. Instrumentalni sestav njegovih kompozicij je tak: »Hamlet« (godalni kvintet, 2 rogova, 2 trombi, 2 pozavni, 2 klarineta, flauta, tolkala.) »Othello« (godalni kvintet, 2 klarineta, 2 trombi, 2 trombona, 2 rogova, tolkala.) »Kar hočete« (godalni kvintet, 2 klarineta, harfa, 1 rog.) »Trmoglavka« (1 klarinet B, 1 klarinet S, fagot.) »Macbeth« (1 flauta, 2 klarineta, 2 rogova, 2 trombi, 2 pozavni, tolkala.) Scenična glasba za Macbetha se žal ni izvajala. Za našega »Beneškega trgovca« je napisal korepetitor Pauer glasbo, ki se odlikuje posebno s serenado in nocturnom (godalni kvintet, flauta, 2 klarineta, rog, gitara, harpa, tolkala.)

Kako se bo v bodoče razvijala scenična glasba za Shakespeareova dela, je vprašanje režije in denarja. Vendar sem mnenja, da brez muzike pri Shakespeareu ne gre, in da je prav vprizarjanje Shakespeareovih del tista vzmet, ki bo vedno dvigala to vrsto glasbe. Za Shakespearea je potreba tenkega ušesa, in tisti, ki ne čuje njegovih zvokov, je lahko še tako spreten tič — srčike Shakespeareu zadel nikoli ne bo. Vprizarjati Shakespearea z muziko se ne pravi nič drugega kot: izvrševati zahteve, ki jih je postavil sam Shakespeare.

Če recenzentje knjige ne razumejo, pošlji jim otroka, da jih pouči. Natanko razumem zgodbo o mladem Kristu, ki je v tempefjnu starim farizejem svefo pismo razlagal.

Cankar.

Kritika bi morala biti instruktivna za občinstvo in igralca. Pisati naj bi jo tjudje, ki so neodvisni in dovolj zreli, da bi jih igralec kdaj lahko vprašal za svet. Pri nas pa je kritika odvisna od osebnih, narodnostnih in političnih simpatij. Zato se je meni že zgodilo, da so me hvalili, ko sem bil mizeren in trgači, ko sem bil dober.

Verovšek.

Mnenja sem, da je treba postaviti govorno besedo na prvo mesto.

Strindberg.

DRAMSKI REPERTOAR DEŽELNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

od otvoritve 1. 1892 do zatvoritve 1. 1914

(Priobčuje: Ciril Debevec)

Sezona 1900/01

Dan predstave	Pisatelj	Prevajalec	Delo
23. IX.	Fr. Grillparzer	A. Benkovič	Sappho
27. IX.	L. Anzengruber	* * *	Dolski župnik
9. X.	E. Pohl	Fr. Svetič	Sedem gavranov
21. X.	Fr. Šamberk	* * *	Valvazorjev trg 6
23. X.	L. Anzengruber	E. Gangl	Četrta božja zapoved
6. XI.	L. Held	* * *	Šivilja
6. XII.	Blumenthal-Kadelburg	J. Mazi	Pri belem konjičku
26. XII.	C. Görner	* * *	Palček
1. I.	J. Ogrinec	—	V Ljubljano jo dajmo
3. I.	Shakespeare	* * *	Romeo in Julija
17. I.	T. Brandon	* * *	Charleyeva teta
5. II.	C. Birch-Pfeiffer	D. Hostnik	Lowoodska sirota
(26.) II.	Jurčič-Govekar	—	Deseti brat
8. III.	G. Hauptmann	* * *	Hanice pot v nebesa

Sezona 1901/02

22. IX.	K. Tyl	V. Benkovič	Zaloški godec
25. IX.	Valabregue-Henry	* * *	Coralie & Comp.
8. X.	O. Ernst	I. Šega	Vzgojitelj Lanovec
15. X.	A. in V. Mrštik	* * *	Mina (Maryša)
7. XI.	M. Balucki	* * *	Klub samcev
3. XII.	A. Bisson	* * *	Kontrolor spalnih vagonov
15. XII.	P. Rosegger	F. Finžgar	Na sodni dan
2. I.	G. Davis	* * *	Katakombe
8. I.	Fr. Schiller	E. Kristan	Devica Orleanska
1. II.	H. Sudermann	* * *	Čast
18. II.	K. Costa	* * *	Njen korporal
27. II.	F. Detela	—	Učenjak
11. III.	Fr. Finžgar	—	Divji lovec
23. III.	E. Brieux	F. Svetič	Rdeči talar

Sezona 1902/03

27. IX.	K. Morre	* * *	Gospod Jakob
30. IX.	V. Sardou	* * *	Madame Sans-gêne
11. X.	C. Görner	* * *	Pepelka
25. X.	B. Björnson	* * *	Bankerot
11. XI.	Krenn-Lindau	* * *	Brez denarja
25. XI.	Berton-Simon	* * *	Zaza
30. XI.	Bisson-Mars	* * *	Klofuta za 100.000 frankov
2. XII.	F. Cavalotti	* * *	Jefftejeva hči
4. XII.	L. Thoma	* * *	Medalja
16. XII.	M. Thiede	* * *	Rdeča kapica
16. XII.	Decourcelle-Thiboust	* * *	Na kosilu bom pri svoji materi
23. XII.	I. Barret	F. Svetič	Quo vadis
9. I.	Hennequin-Duval	* * *	Anatolov dvojniki
20. I.	J. Štolba	* * *	Morska deklica
31. I.	M. Dreyer	J. Mazi	Poskusni kandidat
28. II.	Shakespeare	* * *	Sen kresne noči
(14. III.)	Pailleron	J. Podgornik	Miška
27. III.	Krenn-Lindau	* * *	Vroča kri
3. IV.	R. Kneisl	* * *	Satanova hči
5. IV.	Scribe-Legouvé	V. Benkovič	Adrienne Lecouvreur

Dan predstave	Pisatelj	Prevajalec	Delo
1. X.	V. Sardou	* * *	Dobri prijatelji
3. X.	I. Kisielewski	I. Švigelj	Zosia (Karikature)
11. X.	O. Faster	I. Podgornik	Lepa Lida
27. X.	K. Zelenský	* * *	Pravljica o Krišpinčku
29. X.	I. Paul	* * *	Novi klovn
10. XI.	F. Govekar	—	Legionarji
14. XI.	Hennequin-Bilhaud	* * *	Nelly Rozier
1. XII.	R. Lothar	M. Govekarjeva	Kralj Harlekin
12. XII.	D'Ennery-Verne	F. Gestrin	Pot okoli zemlje v 80 dneh
9. I.	I. Cankar	—	Kralj na Betajnovi
21. I.	J. Triesch	J. Kobal	V medenih dneh
14. II.	L. Anzengruber	* * *	Podkriževalci
18. II.	M. Maeterlinck	J. Pretnar	Monna Vanna
1. III.	H. Bataille	E. Vodeb	Vstajenje
8. III.	M. Šimáček	P. Miklaveč	V tujem zraku
25. III.	W. Collins	F. Lier	Sever proti jugu

Sezona 1904/05

29. IX.	V. Sardou	J. Pretnar	Domovina
1. X.	Chivot-Duru	* * *	Rezervistova svatba
13. X.	G. Preissova	Z. Jelovškova	Zena sužnja
25. X.	M. Gorki	F. K.	Na dnu
15. XI.	W. Barret	M. Govekarjeva	V znamenju križa
18. XI.	Bilhaud-Hennequin	* * *	Japonska vaza
24. XI.	M. Halbe	A. Gradar	Mladost
16. XII.	J. Kvapil	A. Funtek	Princeza Pampeliška
6. I.	Ignotus (Govekar)	—	Martin Krpan
31. I.	M. Donnay	F. T.	Na gugalnici ljubezni
12. II.	Fořt-Hrášek	* * *	Rusom na pomoč
4. III.	F. Milčinski	—	Brat Sokol
14. III.	L. Tolstoj	M. Govekarjeva	Moč teme
21. III.	K. Morré	* * *	Loterija
26. III.	O. Klas (J. Rozman)	—	Testament

Drobiž

Nove češke skladbe. Komponist B. Vornáčka je zložil za zbor »Aeroplan« po besedilu Miloša Jirka. E. Axmann je vglasbil Jiříja Wolkerja balado »Kurjačeve oči« za zbor, soli in orkester. Fr. Picha je vglasbil Antonina Sove ciklus pesmi »Še enkrat se vračamo« za visoki glas in orkester.

Praški »Hlahol« je priredil vokalni koncert, na katerem je sodeloval dr. M. Adrian.

Dimitrij Šostakovič, mladi ruski komponist in pianist, ki stoji šele dve leti v ospredju moderne ruske glasbe, je vglasbil novo simfonijo ter jo posvetil jubileju oktobrske revolucije. Dobil je zanjo nagrado »Ruske

Filharmonije. Mladi komponist zлага sedaj novo opero »Nos« po besedilu Gogoljevem.

Operne novitete v Budimpešti bodo letos na drž. gledališču: Rimskega-Korsakova opera »Sujeguročka«, Krenkova opera »Jonny svira« in opereta Bele Nagypala »Kralj ciganov«.

Berlinska drž. opera je za prvi nastop novega ravnatelja Klempererja vprizorila Beethovnov opero »Fidelio«. Kljub izvrstni taktirki novega ravnatelja opera ni napravila pravega vtisa, kajti vprizorjena je bila v kubističnem stilu. Mrtve kocke pa se z Beethovnov muziko prav malo ujemajo.

V Berlinu vprizarja rusko-židovsko-amerikanski operetni ansambl spevoigro »Miška-Hvate«, ki je bolj ljudska igra kot opereta in slika židovsko življenje v Rusiji ter ga primerja z življenjem v Ameriki.

Reinhardt v Ameriki. Njegova prva vprizoritev Shakespeareove komedije »Sen kresne noči« v newyorškem »Century-Theater« je napolnila hišo do zadnjega kotička in blagajno z 18000 dolarji. Reinhardt je ob tej priliki izjavil: »Knjige in slike lahko čakajo na svojo publiko, gledališka umetnost pa brez publike ne more živeti in naj ima še toliko mecenov.« Ameriki je posebno imponirala stilizirana odrska dekoracija in neverjetni svetlobni efekti. Nastopajoči so prihajali iz orkestra na oder. Zanimivo je, da igre ni motila nezadostna odrska nemščina Angležinje Rosamonde Pinchof, ki je igrala Heleno ter Rusa Sokolova, ki je predstavljal Spaka. Gostovanje financira ameriški Nemec bankir Kahn.

Kleistova nagrada za l. 1927. Sodnik letošnje Kleistove nagrade dr. Monty Jacobs v Berlinu je prisodil nagrado 1000 mark 32 letnemu lastniku kina Gerhardu Menzelu za njegovo dramo »Toboggan«. V njej slika avtor »upor močne volje proti usodi in upor umrljivega človeka proti smrti«.

Tantieme za prenašanja z radijem. Pisatelj Artur Schnitzler je tožil dunajsko družbo »Rawag« za 300 šil. odškodnine, ker je pri njenem radiju prednašal drž. igralec Pranger tri Schnitzlerjeve novele. Družba poudarja, da so izdana dela nezavarovana, kar se tiče prednašnja. Dunajski avtorji so nato sklicali proti »Rawag« protestno zborovanje, na katerem je pesnik Beer-Hoffmann stavil predlog, da mora biti avtor honoriran za vsako pesnitev, ki jo bodo prednašali v radiju.

V Rimu bo spomladi mednarodno zborovanje avtorjev, na katerem bodo razpravljali o internacijonalnem avtorskem pravu. Stavili bodo predlog, ki je važen v mednarodno-pravnem pogledu glede na razmerje avtorja in prednašanj z radijem. Zahtevali bodo, da se mednarodno-pravno ugotovi in pribije, da ne sme nobena radijska postaja prenašati gledaliških predstav, glasbenih del, kakršnihkoli slovstvenih umetnin brez izrecnega avtorjevega dovoljenja.

V Hamburgu je dr. K. Florenz, redni vseučilišni profesor za vzhodno-azijsko kulturo, naslovil na dnevniške pismo, v katerem dokazuje, da dramatik Klabund (znan po igri »Kreidekreis« in dr.) svoje najnovejše igre »Slovesnost češnjevega cvetja« ni prepesnil prosto po japonskem pesniku Takeda Izumo, temveč na več mestih dobesedno prepisal dr. Florenzovo prestavo imenovane pesnitve.

Fr. L.

Dosedanje vprizoritve

Dne	Drama	Red	Opera	Red
Sobota, 15. X.	Hlapec Jernej in njegova pravica	I. abon.	Faust	Red C
Nedelja, 16. X.	Ukročena trmoglavka	Izven	Orlov (ljud. pop.)	Izven
Poned., 17. X.	Idealni soprog	Red D		
Sreda, 19. X.	Polnoč	I. abon.	Zaljubljen v tri oranže	I. abon.
Petek, 21. X.			Poljska kri (ljud. pop.)	Izven
Nedelja, 23. X.	Idealni soprog	Izven		
Poned., 24. X.	Hlapec Jernej in njegova pravica	Red B		
Torek, 25. X.			Zaljubljen v tri oranže	Red D
Sreda, 26. X.	Polnoč	Red C		
Četrtek, 27. X.	Ukročena trmoglavka	Red A	Faust	Red B
Petek, 28. X.			Traviata	Red C
Sobota, 29. X.	Hlapec Jernej in njegova pravica	Red D	Trubadur	Red A
Ned., 30. X. (pop.)	Vrt Eden	Izven	Zaljubljen v tri oranže	Izven
Torek, 1. XI.	Hamlet	Izven		
Sreda, 2. XI.	Idealni soprog	Red A	Trubadur	Red D
Četrtek, 3. XI.			Orlov (ljud.)	Izven
Sobota, 5. XI.	Dva bregova	I. abon.	Rigoletto	Izven
Ned., 6. XI. (pop.)	Večni mladenič	Izven	Grofica Marica	Izven
Poned., 7. XI.	Hlapec Jernej in njegova pravica	Red C		
Torek, 8. XI.			Faust	Red A
Sreda, 9. XI.	Polnoč	Red D		
Četrtek, 10. XI.			Hoffmannove pripovedke	Izven
Petek, 11. XI.	Polnoč	Red A	Bajadera	I. abon.
Sobota, 12. XI.	Ukročena trmoglavka (dij. p.)	Izven	Zaljubljen v tri oranže	Red B
Nedelja, 13. XI.	Hamlet (ljud. pop.)	Izven	Traviata (ljud. pop.)	Izven
Poned., 14. XI.	Vrt Eden	Izven	Bajadera	Izven
Sreda, 16. XI.	Medeja	I. abon.	Tosca	Red C
Petek, 18. XI.	Dva bregova	Red B	Traviata	Red B
Sobota, 19. XI.	Medeja	Red C	Bajadera	Izven
Nedelja, 20. XI.	Večni mladenič (ljud. pop.)	Izven	Faust (ljud. pop.)	Izven
Poned., 21. XI.	Dva bregova	Izven		
			Slavnostna proslava ob podpisu prijateljske zveze med republiko Francijo in kraljevino SHS.	Izven
Torek, 22. XI.			Zaljubljen v tri oranže	Red A
Sreda, 23. XI.	Ukročena trmoglavka	Red D		

Dne	Drama	Red	Opera	Red
Četrtek, 24. XI.	Dva bregova	Red C	Bajadera	Red D
Petek, 25. XI.	Ukročena trmo- glavka (ljud.)	Izven	Tosca	Red B
Sobota, 26. XI.	Idealni soprog	Izven	Zaljubljen v tri oranže	Izven
Nedelja, 27. XI.	Hlapec Jernej in njegova pravica	Red A		
Poned., 28. XI.	Medeja	Red B		
Torek, 29. XI.			Ženidba Miloševa	Izven
Sreda, 30. XI.				

BOLJSI GOSPOD.

Komedija v dveh delih. — Spisal: W. Hasenclever. — Prevel: Ost.

Režiser: prof. O. Šest.

Osebe: Gospod Compass — Lipah; gospa Compass — Medvedova; Harry Compass — Sancin; Lia Compas — Mira Danilova; Moebius — Rogoz; Rasper — Kralj; pl. Schmettau — Gregorin; gospa Schnütchen — Juvanova; — Alina — Vida; Tajnik — Jerman; Policaj — Medven; I. ženska — Maria Vera; II. ženska — Rakarjeva; III. ženska — A. Danilova; IV. ženska — Debeljakova; V. ženska — Vera Danilova; VI., VII., VIII. IX. ženska — * * *; Radio — govori Kosič. — Zenske v zrelejših letih. — Naša doba. — I. del: 1. slika: Na verandi pri Compassovih. 2. slika: Pri vdovi Schnütchen. 3. slika: Pisarna Moebijeve; 4. slika: Pri Compassovih. 5. slika: Park. Pauza. — II. del: 6. slika: Pisarna Moebijeve. 7. slika: Pri Compassovih. 8. slika: Zborovalnica. — Devor po osnutkih akad. slikarja prof. Vavpotiča.

ZENIDBA MILOŠEVA.

(Miloševa ženitev.)

Romantična opera v treh dejanjih. — Po tekstu S. J. Iliča zložil Petar Konjović. — Dirigent: A. Balatka. — Režiser: M. Polić.

Osebe: Car Lazar — Betetto; Carica Milica — Jančar; Miloš Obilić — Gospodinov; Marko Kraljević — Rumpel; Relja Krilatić — Janko; Vila Ravijojla — Thierry-Kavčnikova; Vila Brodarica — Poličeva; Vila Oblakinja — Španova; Marta, čarovnica — Medvedova; Grabancijaš — Šubelj; Paž — * * *. — Vile, vilenjaki; vitezi, vojaki, kmetje, kmetice, dvorjaniki, dvorjanke, paži. — I. dejanje: v Miroč-planini. — II. dejanje: pečina ča rovnice Marte. — III. dejanje: na carjevem dvoru. XIV. stoletje.

TRUBADUR (IL TROVATORE).

Opera v 4 dejanjih. — Spisal S. Cammarano — Uglasbil Giuseppe Verdi.

Dirigent: A. Neffat. Režiser: A. Šubelj.

Osebe: Leonora — Z. Vilfan-Kunčeva; Azucena — Thierry-Kavčnikova; Manrico — Gospodinov; Grof Luna — Holodkov; Ferrando — Rumpel; Ines — Ribičeva; Ruiz — Mohorič; Sel — Simončič; Poglavar ciganov — Perko. — Redovnice, cigani, vojščaki. — Godi se na Španskem v 15. stoletju.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani.

Urednik: Oton Župančič. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

RAZVRSTITEV SEDEŽEV

OPERA

